

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА**

Р.Б. Бедрій

Плани семінарських занять із курсу

**ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ**

для студентів 5 курсу юридичного факультету

Львів – 2015

Р.Б. Бедрій

Господарська діяльність органів місцевого самоврядування. Плани семінарських занять для студентів 5 курсу юридичного факультету. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. – 2015. - 15с.

Схвалено кафедрою конституційного права юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.

Протокол № ___ від «___» _____ 2015 р.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ІСТОРИЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.

1. Історичні передумови здійснення господарської діяльності муніципальними утвореннями.
2. Поняття та зміст муніципальної господарської діяльності.
3. Об'єкти муніципальної господарської діяльності: поняття, класифікація.
4. Суб'єкти муніципальної господарської діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Баймуратов М.А. Публичная самоуправленческая (муниципальная) власть и гражданское общество: проблемы взаимосвязи и взаимозависимости // Политика и право. — 2004. — № 3. — С. 82-87.
2. Волков В. Щодо назви галузі права: комунальне або муніципальне / В.Волков, Є.Кулакова // Право України. — 2005. - №12. — С. 32-35
3. Гураль П.Ф. Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження. — Львів: «Край», 2008. — 468с.
4. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник/ За ред. С.Г.Серьогіної.- 2-ге вид. переробл. та доповн. — Х. : Право, 2011.- 360с.- С. 264-326.
5. Джабраїлов Р.А. Правовий статус суб'єктів господарювання комунального сектора економіки: монографія / Р.А. Джабраїлов, Ю.А. Дурнєва. — Донецьк: ДонУЕП, 2013. — 233с. — С. 8-14.
6. Кульчицький В., Тищик Б., Бойко І. Галицько-Волинська держава (1199-1349): Монографія. — Львів: Бібліос, 2006. — 280 с.
7. Кобилецький М. Магдебурзьке право як джерело рецепції римського права в Україні / М. Кобилецький // Право України. — 2007. - №8. — С. 121-125.
8. Котенко Т. Становлення та розвиток міського самоврядування м.Києва (ІХ-ХІХст.ст.) / Т. Котенко // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. — 2007. - №74-76. — С. 103-107.
9. Михайловська К.В. Онтологічні передумови місцевого самоврядування як політичного феномену та його концептуальні версії / К.В. Михайловська // Вісник Одеського національного університету. — 2009. - №2. Т.14: Соціологія і політичні науки. — С. 84-91.
10. Пастернак Е. К вопросу о правосубъектности территориальной громады / Е. Пастернак // Підприємництво, господарство і право.— 2003. - №3.— с. 87-90.
11. Устименко В.А. Власність територіальної громади міста (господарсько-правові аспекти): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук: спец. 12.00.04 «Господарське право, господарсько-процесуальне право» / В.А. Устименко. — Донецьк, 2007. — 36с.
12. Шаповал В.М. Сучасні характеристики місцевого самоврядування // Право України. — 2002. — № 3. — С. 48-54.

НОРМАТИВНО_ПРАВОВІ АКТИ

- a. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Коментар до Конституції України. — К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1996. — 376 с.

3. Європейська хартія місцевого самоврядування (Страсбург, 15 жовтня 1985 р.) // Збірка договорів Ради Європи: Українська версія / Рада Європи, Відп. за вип. Є.М. Вишневський. – К.: Парламентське ви-во, 2000. – С. 198-205.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
5. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня 2003 № 1160-IV // <http://zakon4.rada.gov.ua/>

ТЕМА 2. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.

1. Поняття та природа повноважень органів місцевого самоврядування у сфері господарської діяльності.
2. Компетенція місцевих рад в Україні в галузі господарювання.
3. Повноваження виконавчих органів місцевих рад по управлінню місцевим господарством.
4. Делеговані повноваження органів місцевого самоврядування України у сфері господарської діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Батанов О.В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні: монографія / О.В. Батанов. – К.: Інститут держави і права ім.В.М. Корецького НАН України, 2001. – 260 с.
2. Гарнер Д. Великобритания: центральное и местное управление / Д. Гарнер. - М.: Прогресс, 1984. - 367с.
3. Гізевіус В. Практика местного самоуправления в ФРГ; пер. с нем. Б.Воронова. - Бонн: Фонд Фридриха Эберта, 1995. - 144с.
4. Гураль П.Ф. Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження. – Львів: «Край», 2008. – 468с.
5. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник/ За ред. С.Г.Сєрьюгіної.- 2-ге вид. переробл. та доповн. – Х. : Право, 2011.- 360с.- С. 282-285, 325-326.
6. Джабраїлов Р.А. Господарська правосуб'єктність міста: теорія і практика: монографія / Р.А. Джабраїлов; НАН України. Інститут економіко-правових досліджень. - Донецьк: Вид-во “Ноулідж”, 2010. - 455с.
7. Кравченко В.В., Пітцик М.В. Муніципальне право України: Навч. посібник. — К.: Атіка, 2003. — 672 с.
8. Любченко П.М. Компетенція місцевого самоврядування: організаційно-правові питання реалізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук; спец. 12.00.02 «Конституційне право»/ П.М. Любченко; Нац. юрид. акад. ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 1998. – 17с.
9. Муніципальне право зарубіжних країн: навч. Посіб.: у 2ч. /М.О. Баймуратов, О.В. Батанов, В.М. Кампо, О.А. Музика[за заг. Ред. Проф. П.Ф. Мартиненка]. - К.: Знання України, 2006. - Ч. 2. - 120с.
10. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: монографія / за ред. Ю.М. Тодики. – Х.: Право, 2009. – 540 с., С. 142-155, 485-502.

НОРМАТИВНО_ПРАВОВІ АКТИ

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30. – ст.141.

2. Європейська хартія місцевого самоврядування // Віче. – 2000. – № 3. – С. 43–50.
3. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №24. – ст.170 (з наступними змінами та доповненнями).
4. Про столицю України — місто-герой Київ: Закон України від 15 січня 1999 р. № 401-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. — № 11. — Ст. 78.
Про приватизацію державного майна: Закон України від 4 березня 1992 р.(в ред. від 19 лютого 1997 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1997. —№ 17. – Ст. 122.
5. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України від 8 вересня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. —№ 51. – Ст. 548.
6. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня № 1160-IV // <http://zakon4.rada.gov.ua/>

ТЕМА 3. КОМУНАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ – ЕКОНОМІЧНА ОСНОВА МУНІЦИПАЛЬНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.

1. Природа та зміст муніципальної власності, як економічної основи місцевого господарства.
2. Класифікація комунального майна.
3. Управління об'єктами права муніципальної власності в Україні.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адамов Б.І. Комунальна власність як економічна основа місцевого самоврядування // Актуальні проблеми і досвід місцевого самоврядування у Східноєвропейському регіоні: Матер. міжн. конф. – Донецьк, 28-29 вересня 2001 р. – Донецьк: ІСПД НАН України. – 2001. – С. 11-17.
2. Бедрій Р.Б. Комунальна власність в Україні: конституційно-правове забезпечення // Вісник Львівського університету. Серія: Юридична. – 2014. Вип. 60. – С. 163-168.
3. Бобровська О.Ю. Комунальна власність як економічний базис формування, існування й розвитку місцевого самоврядування / О.Ю.Бобровська, О.І. Замковий // Актуальні проблеми державного управління. – 2011. - № 1.
4. Бондаренко І.О. Комунальна власність як матеріальна основа місцевого самоврядування в Україні: Автореферат дис. ... канд. юрид. наук за спец. 12.00.02 / І.О. Бондаренко. – Одеса, 2013. – 21 с.
5. Гринюк Р.Ф. Правовой статус коммунальных предприятий в Украине: Дисс. ... канд.юрид.наук: 12.00.04 / НАН Украины. Ин-т экон.-правовых исследований.- Донецк, 2001.- 194с.
6. Р.А. Джабраилов, Г.Д. Джумагельдиева. Хозяйственно-правовое обеспечение рационального использования коммунальной собственности города (на примере концессии). – Донецк: «Юго-Восток». – 2007. – 52с.
7. Задихайло Д. Реформування конституційних засад господарювання: питання конституційної доктрини / Д. Задихайло // Вісник Академії правових наук України. – 2007. - №2(49). – С. 51-61.
8. Конституційні засади економічної системи України: монографія /В.А. Устименко, Р.А. Джабраїлов, В.М. Кампо та ін.; за ред. В.А. Устименка; НАН України, Ін-т економіко-правових досліджень. - Донецьк: Юго-Восток, 2011.- 219 с.
9. Концепція конституційного забезпечення економічної системи держави (як основи законодавчого забезпечення економічної політики): брошура / НАН Украины, Ин-т Экономико-правовых исследований. – Донецк: «Юго-Восток». – 2008. – 24с.

10. Устименко В.А. Конституционное регулирование отношений собственности в Украине: брошура /В.А. Устименко, Р.А. Джабраилов; НАН Украины, Ин-т Экономико-правовых исследований. – Донецк: «Юго-Восток». – 2012. – 55с.

НОРМАТИВНО_ПРАВОВІ АКТИ

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Європейська хартія місцевого самоврядування (Страсбург, 15 жовтня 1985 р.) // Збірка договорів Ради Європи: Українська версія / Рада Європи, Відп. за вип. Є.М. Вишневецький. – К.: Парламентське ви-во, 2000. – С. 198-205.
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
4. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності. Закон України. № 147/98-ВР. 03.03.1998. // Відомості Верховної Ради України - 1998 р., № 34. – Ст. 228.
5. Про приватизацію державного майна: Закон України від 4 березня 1992 р.(в ред. від 19 лютого 1997 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1997. —№ 17. – Ст. 122.
6. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України від 8 вересня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. —№ 51. – Ст. 548.

ТЕМА 4. ФІНАНСОВА ОСНОВА МУНІЦИПАЛЬНОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.

1. Поняття місцевого бюджету. Принципи бюджетної системи України.
2. Структура місцевого бюджету, її елементи.
3. Проблеми фінансового забезпечення муніципального господарства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бедрій Р.Б. Фінансова основа місцевого самоврядування: міжнародно-правові та національно-правові питання / Р. Бедрій // Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. – 2013. – Вип. 33. – С. 127-132.
2. Ганущак Ю.І. Місцеві бюджети / Ю.І. Ганущак. – К.: «Легальний статус», 2011. – 48 с.
3. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник/ За ред. С.Г.Серьогіної.- 2-ге вид. переробл. та доповн. – Х. : Право, 2011.- 360с.
4. Кириленко О.П. Місцеві фінанси: Підручник. / О. Кириленко. – К.:«Знання», 2006. 677 с.
5. Корнієнко М.І. Муніципальне право України. Концептуальні та організаційно-правові питання: Навч. посіб. / М.І. Корнієнко // К.:«Алерта», 2005. – С. 89–101.
6. Куйбіда В.С. Конституційно-правові проблеми міського самоврядування в Україні / В.С. Куйбіда // Львів: «Літопис», 2001. – С.149–164.
7. Музика-Стефанчук О.А. Фінансово-правова основа місцевого самоврядування в зарубіжних країнах: [Навчальний посібник] / О.А. Музика-Стефанчук. – К.: Правова єдність, 2009. – 224с.
8. Острович С.Е. Правове регулювання матеріально-фінансової основи місцевого самоврядування в Україні. – Автореферат дисертації ... к.ю.н. за спеціальністю 12.00.07. – Київ, 2011. – 21 с.
9. Рева Т.М, Ковальчук К.Ф., Кучкова Н.В. Місцеві фінанси. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 208 с.
10. Розвиток місцевих фінансів в Україні та інших державах-членів Ради Європи / Деві К., Петері Г., Росіхіна В.Ю., Толкованов В.В. – К.:«Крамар», 2011. – 240 с.

11. Слобожан О. Куди зникають гроші територіальних громад?! Або чому невпинно знижується якість життя в населених пунктах України...//«Дзеркало Тижня. Україна», № 27, 19 липня 2013.

НОРМАТИВНО_ПРАВОВІ АКТИ

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Європейська хартія місцевого самоврядування (Страсбург, 15 жовтня 1985 р.) // Збірка договорів Ради Європи: Українська версія / Рада Європи, Відп. за вип. Є.М. Вишневський. — К.: Парламентське ви-во, 2000. — С. 198-205.
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
4. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2010. - № 50-51. — ст. 572.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2011. - № 13-14, № 15-16, № 17. — ст. 112.
6. Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності. Закон України. № 147/98-ВР. 03.03.1998. // Відомості Верховної Ради України - 1998 р., № 34, стаття 228.
7. Про стимулювання розвитку регіонів: Закон України від 8 вересня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 51. — Ст. 548.

Навчальне видання

Бедрій Руслан Богданович
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри конституційного права

ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

*Плани семінарських занять
для студентів 5 курсу юридичного факультету*